

1

DANSK
LOKOMOTIV
TIDENDE

DANSK LOKOMOTIV TIDENDE

10. JANUAR 1976 - 76. ÅRGANG

1

Indhold:

Taktregulering	2
Spild af kræfter	3
Nytårssamtale med B. Aanæs	6
Den typiske europæer	10
Dåser	12
Personalia	16
Selvangivelsesfradrag	18

Redaktører:

E. Greve Petersen
(ansvarshavende)
K. B. Knudsen

Redaktion og ekspedition:
Hellerupvej 44, Hellerup.
Telefon Hell. (01 43) 7269.
Kontortid 9-16.
Lørdag lukket.

Frederiksberg Bogtrykkeri
Howitzvej 49.

Med bortfaldet af den procentvise dyrtidstillægsordning blev der udover ordningen med lige store dyrtidsportioner også fastsat en taktreguleringsordning for offentligt ansatte hvorved skulle opnås rimelige justeringer af lønningerne på baggrund af indkomstudviklingen i det øvrige samfund.

Taktreguleringsnævnet har nu foretaget den første regulering med virkning fra 1. april 1976. I hovedtrækkene går den ud på en dækning af lønglidningen med knap 1% af den fastsatte samlede udbetalte faste løn umiddelbart forud for 1. april. I det følgende er dog angivet nogle tillæg som ikke taktreguleres bl.a. dyrtidstillægget.

Jf. Taktreguleringsnævnet etableres ordningen, der er tiltrådt af LO, FTF og TFU, således:

I henhold til lov nr. 48 af 11. marts 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler mv., § 5, stk. 2, er der oprettet et paritetisk nævn, der består af 6 repræsentanter for det offentlige lønforhandlende organer og 6 repræsentanter for personalets hovedorganisationer. Nævnet har undersøgt og overvejet, hvilket grundlag der kan tilvejebringes for taktreguleringen.

I bemærkningerne til forslaget til overenskomstforlængelsesloven er det om taktregulering af de offentligt ansattes løn anført, at denne – sammen med gennemførelsen af ensartede dyrtidsportioner – skal åbne adgang til at foretage rimelige justeringer på grundlag af indkomstudviklingen i det øvrige samfund.

Ud fra dette formål med taktreguleringen har nævnet søgt at tilvejebringe det bredest mulige udtryk for indkomstudviklingen i det øvrige samfund som reguleringens grundlag.

Den af Danmarks Statistik beregnede bruttofaktorindkomst giver umiddelbart udtryk for samfundets indkomstudvikling. Den endelige opgørelse over bruttofaktorindkomsten foreligger imidlertid først ca. tre år efter udløbet af det kalenderår, tallet omfatter, og bruttofaktorindkomsten må allerede af den grund anses for uegnet som grundlag for taktreguleringen.

Nævnet har dernæst med bistand fra Danmarks Statistik undersøgt en række andre indkomststatistiske muligheder, men disse har alle vist sig at fremkomme med stor forsinkelse eller at være behæftet med så stor forsinkelse eller at være behæftet med så stor usikkerhed som følge af forskellige opgørelsesmåder mv., at det ikke er anset for muligt at samarbejde dem til, et statistisk grundlag, der giver et forsvarligt udtryk for indkomstudviklingen i det øvrige samfund.

Det er dernæst konstateret, at Dansk Arbejdsgiverforenings lønstatistik over en længere årrække har vist en praktisk taget parallel udvikling i arbejderlønnen sammenholdt med udviklingen i bruttofaktorindkomsten i den private sektor opgjort pr. beskæftiget. Der er derfor enighed om, at arbejderlønstatistikken giver et tilstrækkelig pålideligt billede af bruttofaktorindkomsten i den private sektor til – således som taktreguleringsordningen i øvrigt er udformet – at danne grundlag for denne.

Da det imidlertid må anses for ønskeligt, at den personkreds, hvis løn- eller indkomstudvikling danner grundlag for taktreguleringen, bliver så stor som praktisk muligt, er der enighed om snarest muligt, dvs. med virkning fra 1. april 1977, at inddrage arbejdsgiverforeningens funktionærlønstatistik i grundlaget. Ud fra de samme synspunkter er der endvidere enighed om at henstille til overvejelse, hvorvidt det på længere sigt må anses for ønskeligt, at der af Danmarks Statistik tilvejebringes et endnu bredere udtryk for indkomstudviklingen i det øvrige samfund med henblik på at anvende dette som grundlag for taktreguleringen.

Nævnet har herefter udformet taktreguleringen for de offentligt ansatte, der hidtil har haft procentvis dyrtidsregulering, jfr. overenskomstforlængelseslovens § 5, stk. 1, således:

1. Taktregulering foretages første gang med virkning fra begyndelsen af det andet år af den ved loven om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler mv. forlængede overenskomst- eller aftaleperiode.

Stk. 2. Der foretages derefter to årlige taktreguleringer, henholdsvis pr. 1. oktober og pr. 1. april.

2. Taktreguleringen sker på grundlag af udviklingen i en af Danmarks Statistik beregnet gennemsnitlig løn for arbejdere og funktionærer omfattet af Dansk Arbejdsgiverforenings offentliggjorte lønstatistik for disse to grupper af lønmodtagere.

Stk. 2. Som udtryk for arbejderlønnen benyttes lønstatistikens gennemsnitlige timefortjeneste til sammen for samtlige arbejdere i hele landet.

Stk. 3. Som udtryk for funktionærlønnen benyttes et nyberegnet gennemsnit for samtlige heltidsbeskæftigede funktionærer i hele landet, omregnet som timeløn.

Stk. 4. Som grundlag for første taktregulering og for taktreguleringen pr. 1. oktober 1976 benyttes dog kun den i stk. 2 omhandlede gennemsnitlige timefortjeneste.

3. Beregningsgrundlaget for den første taktregulering er udviklingen i arbejderlønnen, jfr. pkt. 2, stk. 4, fra januar kvartal 1975 til juli kvartal 1975.

Stk. 2. Beregningsgrundlaget for taktreguleringen pr. 1. oktober 1976 er udviklingen i arbejderlønnen, jfr. pkt. 2, stk. 4, fra juli kvartal 1975 til januar kvartal 1976.

Stk. 3. Beregningsgrundlaget for følgende taktreguleringer er:

April-reguleringen: Udviklingen i arbejderlønnen fra januar kvartal året før til juli kvartal året før samt den forholdsmæssigt beregnede udvikling i funktionærlønnen fra oktober måned to år før til april måned året før.

Oktober-reguleringen: Udviklingen i arbejderlønnen fra juli kvartal året før til januar kvartal samme år samt den forholdsmæssigt beregnede udvikling i funktionærlønnen fra april måned året før til oktober måned året før.

Stk. 4. Arbejderlønstatistikken

for januar og juli kvartaler samt funktionærlønstatistikken justeres ved fradrag af et beløb svarende til samtlige portioner dyrtidstillæg, der indgår i statistikkerne med 60 øre pr. time eller eventuelle dele heraf. Endvidere fradrages i arbejderlønstatistikken en forholdsmæssig del af andre generelle overenskomstillæg, der kun er ydet i en del af kvartalet.

4. I den konstaterede lønudvikling i kroner og øre pr. time, som opgjort efter reglerne i pkt. 3, modregnes de i perioden fra udgangspunkt til slutpunkt udbetalte generelle overenskomstillæg (satsforhøjelser) for arbejdere.

Stk. 2. Det således beregnede beløb benævnes reststigning og omregnes til en procent med to decimaler af det justerede udgangspunkt for perioden.

5. Taktreguleringsprocenten fastsættes til halvdelen af den efter pkt. 4 opgjorte procentsats og kan ved første regulering højst udgøre 1,00 pct.

6. Taktreguleringen sker med den i pkt. 5 angivne taktreguleringsprocent, beregnet af den for stillingen (hvervet) fastsatte samlede udbetalte faste løn umiddelbart forud for 1. april og 1. oktober.

Stk. 2. Der sker dog ikke taktregulering af

(a) dyrtidstillæg ydet enten med 60 øre pr. time (1248 kr. pr. år) eller i henhold til § 15, stk. 4, i aftale af 28. april 1975 om justering af tjenestemandslønninger i staten, folkeskolen og folkekirken eller dertil svarende bestemmelser,

(b) særlige tillæg, som er omfattet af § 10 i den under (a) nævnte aftale eller dertil svarende bestemmelser, og andre ikke-pensionsgivende tillæg, der er omfattet af samme aftales § 11, samt

(c) tillæg, der er nævnt i pkt. 1, 1, i protokollat af 11. november 1975 i tilslutning til en række overenskomster indgået med organisationer tilsluttet Akademikernes Centralorganisation, eller dertil svarende tillæg, som udbetales med de pr. 31. marts 1973 gældende grundbeløb incl. eventuelt midlertidigt tillæg på 60 pct.

Stk. 3. Overenskomstmæssigt fastsatte pensionsbidrag og pensionstilskud taktreguleres efter tilsvarende regler som angivet i stk. 1.

Stk. 4. Den del af lønningsindtægten, der overstiger den til enhver tid gældende løn for en stats-tjenestemand i lønramme 36 med generelt tillæg bortset fra dyrtidstillæg ydet med 1248 kr. pr. år – for tiden 164.479,32 kr. for fuld beskæftigelse – kommer dog ikke i betragtning ved beregning af taktreguleringen.

7. Taktregulering af lønninger omfattet af § 2, stk. 1, sidste punktum, i lov nr. 48 af 11. marts 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler mv. sker med virkning fra 1. april 1976 efter tilsvarende regler som anført under pkt. 1–6.

8. Spørgsmål om eventuelle ændringer i ansættelsesvilkår på grundlag af den halvdel af reststigningen, der ikke modsvares af taktregulering efter pkt. 6, kan optages til forhandling i forbindelse med overenskomst- og aftalefornyelser.

9. Uoverensstemmelser om forståelsen af nærværende taktreguleringsordning afgøres af et nævn, bestående af medlemmerne af det i lov nr. 48 af 11. marts 1975 om forlængelse af kollektive overenskomster og aftaler, § 5, stk. 2, omhandlede paritetiske nævn.

Stk. 2. Spørgsmål, hvorom der ikke kan opnås enighed, afgøres af

en af parterne udpeget opmand. Såfremt der ikke opnås enighed om valget af opmand, anmodes arbejdsrettens formand om at udpege denne.

Stk. 3. Sager til afgørelse i nævnet kan indbringes af vedkommende forhandlingsberettigede personaleorganisationer eller af det offentliges lønforhandlende organer efter forudgående afholdelse af mæglingsmøde.

Stk. 4. Uoverensstemmelser om, hvorvidt taktreguleringsordningen finder anvendelse på et overenskomstområde, afgøres efter de sædvanlige faglige regler på det pågældende område, jfr. § 7 i ovennævnte lov.

H. C. Fedders Carlo Hansen

Erik Holst Holger Jensen

Jørgen Knudsen N. Lomholt

Marvin Madsen

A. Ringgaard Pedersen

Sven Reiermann F. Q. Sarroe

H. Stidsen Kirsten Stallknecht

Protokollat

Taktreguleringsnævnet har i sit arbejde søgt at finde frem til et taktreguleringsystem, der ikke blot kan anvendes i tiden indtil udløbet af den nuværende aftale- eller overenskomstperiode, men som eventuelt kunne danne grundlag for et mere varigt taktreguleringsystem.

Lønmodtagerrepræsentanterne understreger som en væsentlig forudsætning for en taktregulering fremover efter det skitserede system, at der i forbindelse med aftale- eller overenskomstforhandlinger fremover skabes tilfredsstillende sikkerhed mod utilsigtet ændring af lønstrukturen på grund af ydelse i større omfang end forudset af ensartede tillæg i den efter forhand-

lingen kommende aftale- eller overenskomstperiode.

Ved førstkommande aftale- eller overenskomstforhandling forudsættes den nævnte sikkerhed også givet med hensyn til utilsigtet ændring af lønstrukturen i indeværende aftale- eller overenskomstperiode.

Lønmodtagerrepræsentanterne har på forespørgsel tilkendegivet, at de forudsætninger, der er anført i de to foregående afsnit, ikke indeholder nogen binding for det offentlige.

Kongres

Tirsdag d. 3. februar 1976 kl. 9.00 afholdes ekstraordinær kongres i Domus Technica, Ved Stranden 18, København K.

Kongressen er en »lukket kongres«.

Det antal kongresrepræsentanter, den enkelte afdeling kan sende til denne kongres, er efter gældende regel lig med det antal, der kunne sendes til senest forudliggende ordinære kongres i 1974.

I følge dette er antallet af repræsentanter:

Driftsdepotområde Kh

Godsbanegården	7
Helgoland	3
Enghave	5
Helsingør	2
Roskilde	1
Næstved	1
Gedser	1
Rødby Færge	2
Kalundborg	1
Korsør	3

Driftsdepotområde Fa

Nyborg	2
Odense	1
Fredericia	5
Padborg	2
Tønder	1
Esbjerg	2

Driftsdepotområde Ar

Struer	2
Frederikshavn	1
Ålborg	2
Randers	1
Århus	7
Viborg	1
Herning	1

Spild af kræfter

CO I information

Det forgangne år er just ikke et af dem, som tjenestemændene vil mindes med glæde, dertil måtte vi igennem for mange kedelige episoder.

Det startede i marts måned, hvor folketinget uden nogen egentlige forudgående forhandlinger trak en forlængelse af vore overenskomster og aftaler ned over hovedet på os for en to-årig periode.

Det var slemt nok i sig selv, men værre var, at de konstante angreb, der fra alle kanter havde været ført mod den procentuelle dyrtidsregulering, omsider kronedes med held og resulterede i, at vi gik over til regulering med et fast kr.- og ørebeløb.

Man lod fuldstændig hånt om den uafviselige kendsgerning, at den procentuelle dyrtidsregulering var vor eneste mulighed for at få andel i den lønglidning, som skete på det øvrige arbejdsmarked i overenskomstperioden.

Lovgivningen stillede dog en taktregulering i udsigt, og de offentligt ansatte havde hermed rimelig grund til at tro, at de værste skader på vort lønsystem ville blive afbødet.

I september måned tog begivenhederne fart igen, idet man indgik et politisk forlig – omfattende en hensigtserklæring, hvoraf bl.a. fremgår, at såfremt der i 1976 skulle blive udløst mere end to dyrtidsportioner, skulle der mellem regeringen og partierne optages forhandlinger med henblik på at undgå omkostningsstigninger.

Det lød lidt kryptisk, men til vor store berølgelse udtalte statsministeren senere, at dyrtidsportionerne under alle omstændigheder ville blive udbetalt, blot måtte man så

finde frem til en løsning, der kunne hjælpe erhvervslivet.

Så kom oktoberpristallet, og det fik det til at løbe iskoldt ned ad ryggen på politikerne, idet man med sikkerhed nu kan forudse, at der allerede til foråret vil blive udløst 2 dyrtidsportioner.

Herefter kom der atter politiske forhandlinger i gang, og en undrende tjenestemandsskare var vidne til, at flere af de politiske partier spændte fra de løfter, der tidligere var afgivet og forsøgte enten at få standset udbetalingen af dyrtidsportionerne eller også at manipulere med pristalsberegningen ved at pille vigtige poster ud af den.

Det lykkedes heldigvis ikke, men vi lærte meget i de dage, f.eks. hvor vi *ikke* skal sætte vort kryds ved et kommende valg.

En formildende omstændighed i alle ulykkerne var dog bestemmelsen om, at der i overenskomstperioden skal etableres en taktregulering.

Men også det er blevet angrebet, dels i september-hensigtserklæringen, hvor forligspartierne opfordrede til at udvise størst mulig tilbageholdenhed med taktreguleringen, og derudover har Dansk Arbejdsgiverforening følt sig kaldet til at fremsætte nogle bombastiske udtalelser om, at der ikke under nogen omstændigheder må ske lønforhøjelser for de offentligt ansatte i 1976, og såfremt taktreguleringsforhandlingerne ville udløse lønstigninger, ville man lægge en bombe for det øvrige arbejdsmarked.

Man tillod sig endvidere diskret at antyde, at de offentligt ansattes lønpolitik var en del af årsagen til den store arbejdsløshed på det private arbejdsmarked.

Hvorfor i al verden kan Dansk Arbejdsgiverforening ikke holde næsen for sig selv og lade være med at stikke den i andres sager. Vi blander os da ikke i Dansk Arbejdsgiverforenings egen lønpolitik, som i øvrigt er skjult bag et tykt røgslør. Vi er heller ikke ukendt med, at der eksisterer adskillige camouflerede løntillæg, såsom repræsentationstillæg – gratis bil, telefon m.v., og endelig får vi heller ikke tårer i øjnene ved den megen snak om investeringer, fordi vi har en vis fornemmelse af, at indtjening i det private erhvervsliv ikke altid er lig med investering.

Vi synes ikke Dansk Arbejdsgiverforening skulle spille sine gode kræfter på ustandseligt at angribe de offentligt ansatte. De kunne bruges meget bedre til at forsøge at holde priserne i ro. Vi har nemlig ladet os fortælle, at prisstigninger ikke altid er baseret på tilsvarende omkostningsstigninger.

Tjenestemændenes Centralorganisationer vil meget gerne medvirke til at holde omkostningerne i ro, men vi vil pinedød ikke finde os i, at de offentligt ansatte betragtes som pariaer, som man lønmæssigt kan behandle efter forgodtbefindende.

Det mener vi, taktreguleringen – hvis udformning vi ikke kender endnu – kan være medvirkende til at afhjælpe, og vi vil gerne i den forbindelse pege på, at en taktregulering kun kan ske på grundlag af en lønudvikling, der allerede har fundet sted i det øvrige samfund.

Vort største ønske for 1976 er imidlertid, at den arbejdsløshed, som rider hele samfundet som en mare, må blive afskaffet eller i det mindste væsentlig formindsket.

Her er noget, vi alle virkelig kan bruge kræfterne på – også Dansk Arbejdsgiverforening.

En nytårssamtale

med CO 1's formand Børge Aanæs

6

I anledning af nytåret har »Dansk Lokomotiv Tidende« haft en samtale med CO 1's formand, Børge Aanæs.

Vi begynder interviewet med at sige til Børge Aanæs:

Den fundamentale ændring, der indtraf for tjenestemændene med afskaffelse af den procentvise dyrtidsregulering, var et chok for mange?

Ja, det var det. For det ødelagde jo vor lønskala. Det var et indgreb i hele det system, vi var kommet overens om i 1969. Det, der skete, bliver svært at genoprette.

I.

Vrede over den nye ordning

Var man tilfreds med 1969-ordningen?

Vi var meget godt tilfredse med den. Der var jo i kraft af *den* mulighed for at regulere hvert andet år, hvis man havde skæve indplaceringer. Det har vi benyttet os af siden.

I 1971 kom der på ny angreb på dyrtidsreguleringen?

Ja – og dette problem har faktisk hængt os over hovedet lige siden.

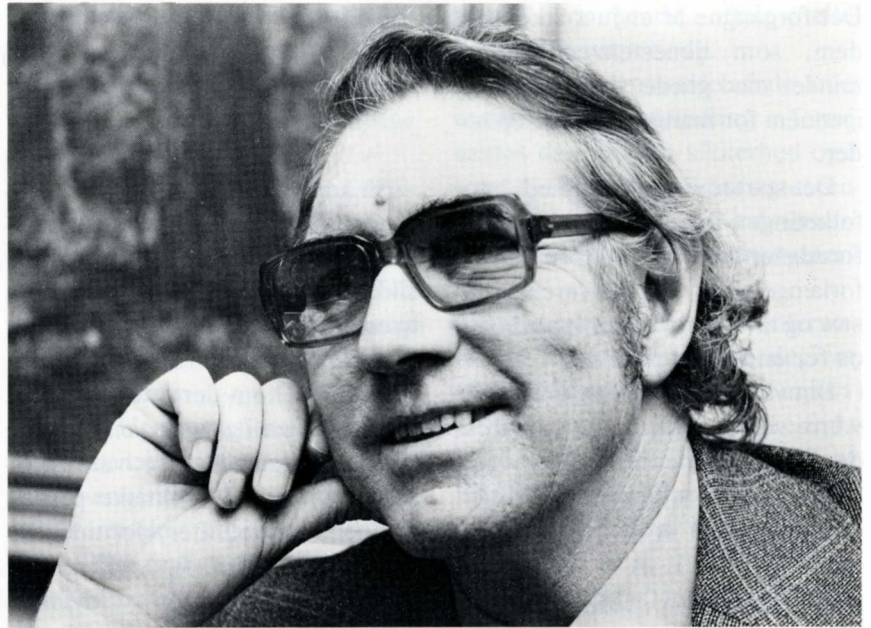
Helhedsløsningen i 1975 udløste ikke alene chok, men også vrede i tjenestemandskredse?

Ja – sagen er den, at vi jo nok fik forhandlinger; det var med Knud Heinesen. Men han lagde straks op til, at det var inden for *begrænsede* muligheder, der kunne forhandles. Bl.a. kunne der slet ikke forhandles om noget som helst, der tilbageførte den procentvise dyrtidsregulering. Det var en lov: At nu skulle dyrtidsreguleringen være ens for alle lønmodtagere.

II.

Forhandlingsretten tilsidesat

Det vil sige, at forhandlingsretten i realiteten blev sat ud af spillet?

Det påstod vi. Og det mener jeg, at vi kunne gøre med fuld ret. For hændelsesforløbet var jo det, at LO havde forhandlet med Dansk Arbejdsgiverforening – men de kunne ikke blive enige. Men det blev alligevel på grundlag af deres forhandlinger, at forligsmanden lavede en slags skitse, som så blev ophøjet til lov. Og den skitse havde vi jo slet ikke haft nogen indflydelse på!

Følte I at være blevet behandlet ret groft?

Vi fik resultatet trukket ned over hovedet, som man populært udtrykker det.

Den procentvise dyrtidsregulering har haft den største betydning for tjenestemændene, også i forbindelse med lønglidningsproblematikken. Vil du sige lidt om dette?

Vi fik denne ordning allerede i 1964 (under daværende finansminister Poul Hansen). Man havde da svært ved at dække vort efterslæb. Derfor accepterede Poul Hansen, at man indbyggede en dyrtidsregulering, som også havde en lønglidning i sig. Altså både dækning for prisstigning – og for lønglidning på det private arbejdsmarked.

Var det for at bøde på det stive lønsystem?

Ja. Tjenestemændenes lønsystem er stift. Der er loft over. Vi har ingen mulighed for lønglidning i vort stive lønsystem. Derfor fik vi det via dyrtidsreguleringen.

Og det er dette system, der er afskaffet i 1975 (med helhedsløsningen).

Ja.

Regner du det for udelukket atter at få den procentvise dyrtidsregulering indført?

Ja, det bliver nok meget svært at få den ind igen!

III.

Taktregulering

Nu indføres der en taktregulering?

Reglen siger, at det er det paritetiske nævn, der skal udarbejde en ordning. Nævnet har arbejdsro indtil 31. december 1975.

Hvis det paritetiske nævn ikke kan nå til enighed, skal et formandskab på tre mænd træffe afgørelsen om en taktreguleringsordning?

Ja, og det vil altså sige en voldgiftsavgørelse.

Smedeformanden Hans Rasmussen sagde om voldgift, at det var både vold og gift. Deler du den anskuelse.

Ja.

Kan man sige, at organisationernes magt er svækket som følge af det paritetiske nævn?

Nej, det kan man vist ikke sige.

Vil taktreguleringen blive procentvis?

Det er jeg sikker på! For det ligger faktisk i oplægget, at der skal ske en taktregulering, som procentvis dækker reststigningen. Om det sker lige til tops, tør jeg ikke sige på forhånd.

IV.

Urimeligt pres

Regeringen og forligspartierne kræver tilbageholdenhed. Er det ikke et pres over forhandlingerne?

Det er et urimeligt pres.

Arbejdsgiverne er imod, at en lønglidning (som situationen på arbejdsmarkedet nu er) skulle komme tjenestemændene til gode – og har kritiseret dette?

Jeg synes, der er en fuldstændig utidig indgriben fra den side. Det er jo ikke os, der er lønførende!

V.

Tjenestemandssystemet i søgelyset

Det debatteres i politiske kredse at afskaffe tjenestemandsbegrebet – og tjenestemandssystemet?

Ja. Men vi må så lægge op til staten og sige: Hvis staten mener at kunne undvære den faste styrke, man har i tjenestemandssystemet, er det noget staten selv må overveje. Og dernæst må vi fra vor side overveje, hvordan vor stilling er.

Det største angreb er sat ind vedrørende den bedre pensionsordning for tjenestemændene?

Fjerner man det gode, som pensionen er for tjenestemændene, må vi have alle de ulemper, der er forbundet med tjenestemandssystemet (bl.a. det, at man kan flyttes rundt i hele landet uden erstatning) væk!

Tror du, staten vil gå vidt i retning af afskaffelse af tjenestemandssystemet?

Hvis det skulle komme så vidt, at staten mener at kunne klare sig med en løs arbejdsstyrke – og tør – det sidste vil jeg godt stærkt understrege – så er det da muligt, at vi vil acceptere det. Men så er situationen den, at vi så har den almindelige arbejdsretslige ordning for statens ansatte, dvs. fuld strejkeret, fuld aktionsret. Og fra andre lande har vi erfaringer for, hvordan det virker!

VI.

Nivellering – Kontraktansatte

Bør divergensen mellem pensioner for arbejdere, funktionærer og tjenestemænd slettes?

Jeg kan godt se noget rimeligt, at folk er nogenlunde ens stillet i al-

derdommen. Men det behøver jo ikke at ske på bekostning af tjenestemændene, som det skete med dyrtidsreguleringen.

Staten beskæftiger allerede mange ikke-tjenestemænd?

Inden for staten er ca. $\frac{2}{3}$ ansat som tjenestemænd. Resten er på overenskomst. Inden for kommunerne er væsentlig flere ansat på kontraktlige vilkår, end der er tjenestemandsansatte.

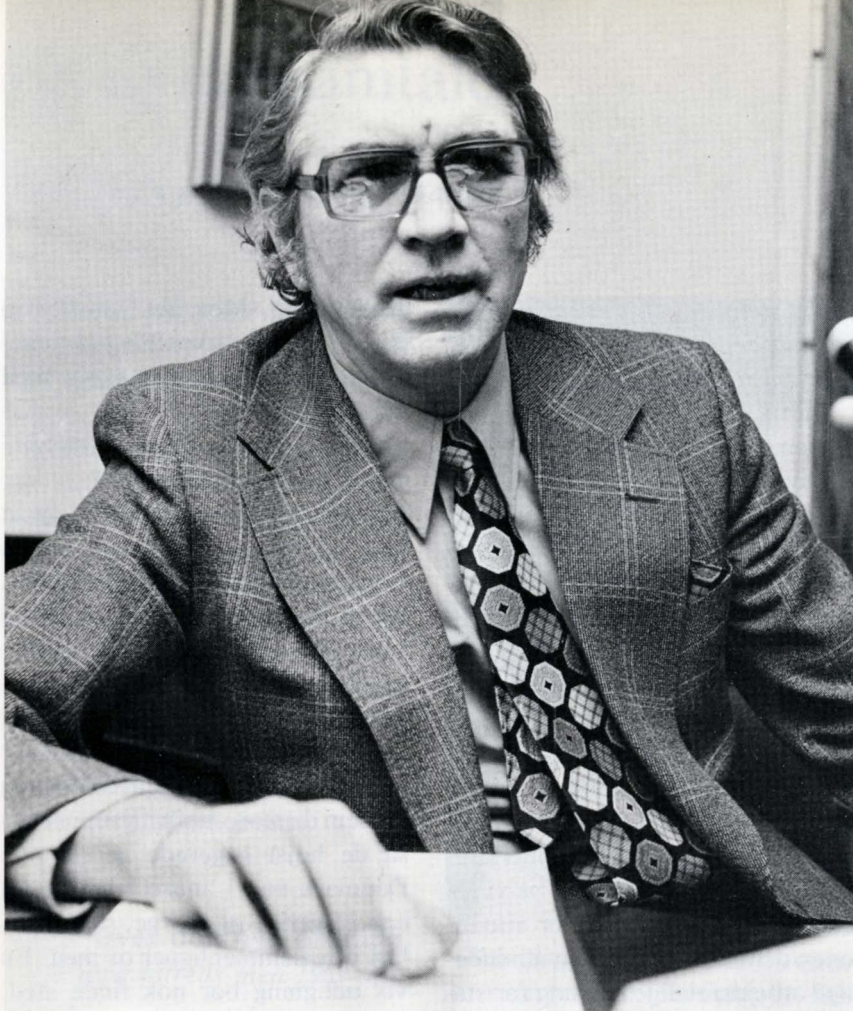
Hvordan ser du på spørgsmålet om mere lønmæssig nivellering?

Vi må nok erkende, at forskellen mellem de store mellemgrupper også de højst gagerede er større i Danmark end i andre lande, også end i Sverige og Norge, som vi ellers ofte sammenligner os med. En vis udligning bør nok finde sted. Men ikke fra dag til dag – men trinvis. En sådan nivellering er for så vidt i gang.

Men der bør altid forblive lønforskelle?

Det bør der. Ellers dur vort system ikke. Ansvar skal lønnes. Og uddannelse må man også nok sige skal lønnes. Jeg tror, at hvis der ikke er noget at trage efter, går folk i stå. Der skal være en lønstige med mulighed for at rykke op ad den ved egen indsats og initiativ.

VII. Lokomotivmændene

Når man betragter en luftkaptajns løn med en lokomotivførers, synes forskellen urimelig stor? Er lokomotivmændene dårligt placeret?

Det er svært at svare på. Jeg tør i den forbindelse ikke sammenligne en luftkaptajn med en lokomotivfører; jeg vil heller ikke så gerne sammenligne en buschauffør med en lokomotivfører. Hvis vi sammenligner de tre grupper, har vi lige fra det laveste til det højeste.

Du varetager ikke den enkelte medlemsorganisations specielle interesser under lønforhandlingerne?

Nej, jeg må varetage tjenstemandsinteresserne som helhed; men jeg ved jo da, at lokomotivførerne i de senere år har fået en hel del berettigede oprykninger. Men jeg ved da også godt, at lokomotivførerne ikke er tilfredse. – Pokker skulle også tage dem, hvis de var det!

VIII. ØD

ØD er kommet stærkt ind i debatten nu igen efter det nye forslags fremkomst!

Vi har drøftet det i vore organisationer. Og vi er indforstået med, at offentligt ansatte må være med i ØD. Men det er nok ikke den samme indflydelse, vi kan få, som tilfældet er med det øvrige arbejdsmarked. Men der ligger jo nogle penge bagved! Og derfor er vi nødt til at sige, at vi også vil være med her!

IX. Samarbejde

Er SU kommet rigtigt i gang inden for dit område?

Nej. De virker ikke fuldt ud som de skulle. Jeg tør ikke sige, om det er ledelsens ansvar alene. Jeg tror nok, at vi også selv trænger til lidt mere skoling omkring SU. Man må

jo imidlertid også erkende, at samarbejde også kan medføre medansvar. og det kan måske nok være, at vi ikke er så parate til at tage medansvar, som vi burde være.

Omvendt må vi erkende, at vore arbejdsgivere heller ikke er så parate til at dele ansvaret med os.

En revidering af SU-loven er måske påkrævet?

Vi mener ikke, at tiden endnu er inde til det. Vi synes, at vi skal have lidt mere erfaring med de gældende regler.

Hvor er det, at det kniber med hensyn til SU-arbejdet?

Vedr. dispositioner på lidt længere sigt, f.eks. nu vedr. Plan 90 i DSB. Den har vi drøftet i SU (i hovedudvalget). Men vi har ikke været med til at udarbejde den. Den kommer altså énsidigt fra ledelsens side. Det drejer sig ganske vist om et teknisk oplæg; men det *kunne* jo godt være, at vi havde lidt andre tanker end ledelsen.

Medarbejderne vil gerne med på alle trin i beslutningsprocesserne?

De senere år har givet os mere indflydelse på beslutningsprocessernes område; men der er foreninger inden for jernbaneorganisationerne, der er utilfredse med, som det går i dag med SU-arbejder. Man mener stadig, at der er for autoritære ledelsesformer i DSB.

X. Nej til indkomstpolitik

Til slut spørger vi Børge Aanæs:

Nu ved årsskiftet peger meget i retning af en indkomstpolitisk løsning. Har du en kommentar hertil?

Jeg er ikke tilhænger af indkomstpolitik, fordi jeg har erfaret, at de gange, man har forsøgt sig med indkomstpolitik, er det specielt de offentligt ansatte, der er blevet ramt hårdest.

Gruppeliv for 13,3 milliarder

Forsikringsselskabet ALKA har rekordbestand af gruppelivsforsikringer – 30 fagforbund er med, og flere kommer til. Højeste forsikring, der hidtil er betalt: 130.000 kroner.

Gruppelivsordningerne er endnu forholdsvis nye og ukendte – så nye, at næppe alle i de fagforbund, der er omfattet af denne forsikringsform, egentlig er klar over, hvor stort et gode de har opnået – hvad denne nye forsikring i givet fald kan komme til at betyde.

Nogle eksempler kan måske illustrere betydningen. I maj 1975 døde en 44-årig kartonnagearbejder. Han efterlod sig enke og fire børn i alderen 12–16 år. Hans ægtefælle fik fra ALKA udbetalt 130.000 kroner.

Et par andre eksempler fra samme forbunds område kan også have interesse: I juni 1975 døde et 56-årigt medlem af forbundet. Han efterlod sig en søn på 14, tvillinger på 16 og en datter på 19 år. Hans kone fik 102.500 kr. fra gruppelivsforsikringen.

I november 1975 døde et 53-årigt medlem af forbundet. Han efterlod sig to døtre på 13 og 17 år. Hans ægtefælle modtog 92.500 kr. Til en 36-årig bogbinders enke udbetaltes 95.000 kr. Der var to børn på 9 og 14 år i dette ægteskab.

Selv om det retfærdigvis skal siges, at Bogbinder- og Kartonnagearbejderforbundet er det forbund, der har den højeste forbundsdekning inden for gruppelivsordningen, er det alligevel meget betragtelige summer, der kan blive tale om. Der er vist ingen tvivl om, at forståelsen for denne særlige forsikringsform vil være hurtigt voksende, når man bliver klar over, hvor betydningsfuld gruppelivsforsikringen kan være, således som det fremgår af de her nævnte eksempler.

Forsikringsselskabet ALKA er pioner inden for gruppelivsordningerne og indtager en ledende position inden for forsikringsverdenen på dette område. ALKA's direktør, Egon Weidekamp, har karakterise-

ret gruppelivsforsikringerne på denne måde: »Gruppeliv er noget af det bedste og mest positive, fagbevægelsen har lavet i nyere tid. Det startede småt for en halv snes år siden, men forståelsen er vokset med forbavsende hast, og nu omfatter fagforbundenes gruppelivsordninger omkring 600.000 mennesker. Ordningerne har vist sig at være af uvurderlig betydning for de mange hjem, der rammes hårdt, når forsørgeren dør.« Selvfølgelig er der mange mennesker, der i forvejen har livsforsikringsordninger, som nu også dækkes af gruppelivsforsikringerne, men det er stadigvæk de færreste, der har tegnet individuelle livsforsikringer. Derfor er gruppelivsordningerne det store sikkerhedsnet. At det virker, har vi set mange eksempler på gennem årene. Når man sammenligner med, hvor lidt en sådan gruppelivsforsikring koster den enkelte, er fordelene meget store.

ALKA har godt en trediedel af samtlige gruppelivsforsikringer, der er tegnet her i landet, oplyser underdirektør E. Relster, ALKA. Som sagt begyndte ordningerne for en halv snes år siden, og der er til udgangen af 1975 fra ALKA udbetalt små 20.000 dødsfaldserstatninger, videre er der udbetalt invalidesummer med ca. 600.000 kr. I alderssummer – det vil sige udbetalinger ved afgang på grund af alder – er udbetalt ca. 2 millioner kroner. Nogle forbund har denne udvidede form for forsikringsordning, andre udbetaler alene i forbindelse med dødsfald. De forholdsvis beskedne beløb, der er udbetalt i henholdsvis invalide- og alderssummer, skal ses i lyset af, at udvidelserne endnu er af ret ny dato.

Gruppelivsforsikringer er noget, der virkelig batter i et forsikringsselskabs portefølje. Pr. 30. september 1975 havde ALKA en bestand af disse forsikringer, der beløb sig til ialt 13,3 milliarder kroner – den hertil svarende årspræmie var 55,5 millioner kroner.

Der kan ventes en stigning i gruppelivsordningerne i de kommende år. Kvindeligt Arbejderforbund har på sin kongres besluttet at gå med, og det sker fra 1. april 1976. Kvindeligt Arbejderforbund har ca. 68.000 medlemmer.

Det gælder for gruppeliv som for alle andre forsikringer, at papirerne skal være i orden. I 1973 blev en tyrkisk gæstearbejder fra Slagteri-arbejderforbundet overflyttet til SID, men kort efter slettedes han af sidstnævnte forbund for restance. Han døde 1975 og efterlod sig kone og to børn. Der var ikke mulighed for under disse omstændigheder at udbetale forsikringssummen. Fagforeningsbogen er simpelthen trykhedsbeviset for danske som for gæstearbejdere.

Dødsfald forekommer i alle aldre. Den 16. oktober 1975 blev en 16-årig arbejdsdreng indmeldt i Specialarbejderforbundet, og han nåede at betale indskud samt fire kontingentmærker, før han den 8. november 1975 døde. En erstatning på 19.200 kr. blev udbetalt til hans forældre.

30 fagforbund har tilsluttet sig ALKA's gruppelivsordninger, og flere ventes som sagt at komme til. Fordelene er – som det måske fremgår af det omtalte – indlysende for medlemmerne. Gruppelivsordningerne er billige at administrere, næsten hele beløbet vender tilbage til indskyderne. Det er ikke så mærkeligt, at gruppelivsforsikringerne har været dette århundredes store succes.

EUROPATENDENS 3

»Europæer« er en typebetegnelse – ikke bare et »navneskilt« på mennesker fra Nordkap til Sydgrækenland, fra Vestportugal til Uralbjergene.

Betegnelsen dækker to fundamentale karaktertræk: Stamfaderlig holdning til resten af verden. Forkærlighed til egne nationale særpræg, primært modersmålet, men også til de mere eller mindre indbildte nationale ejendommeligheder.

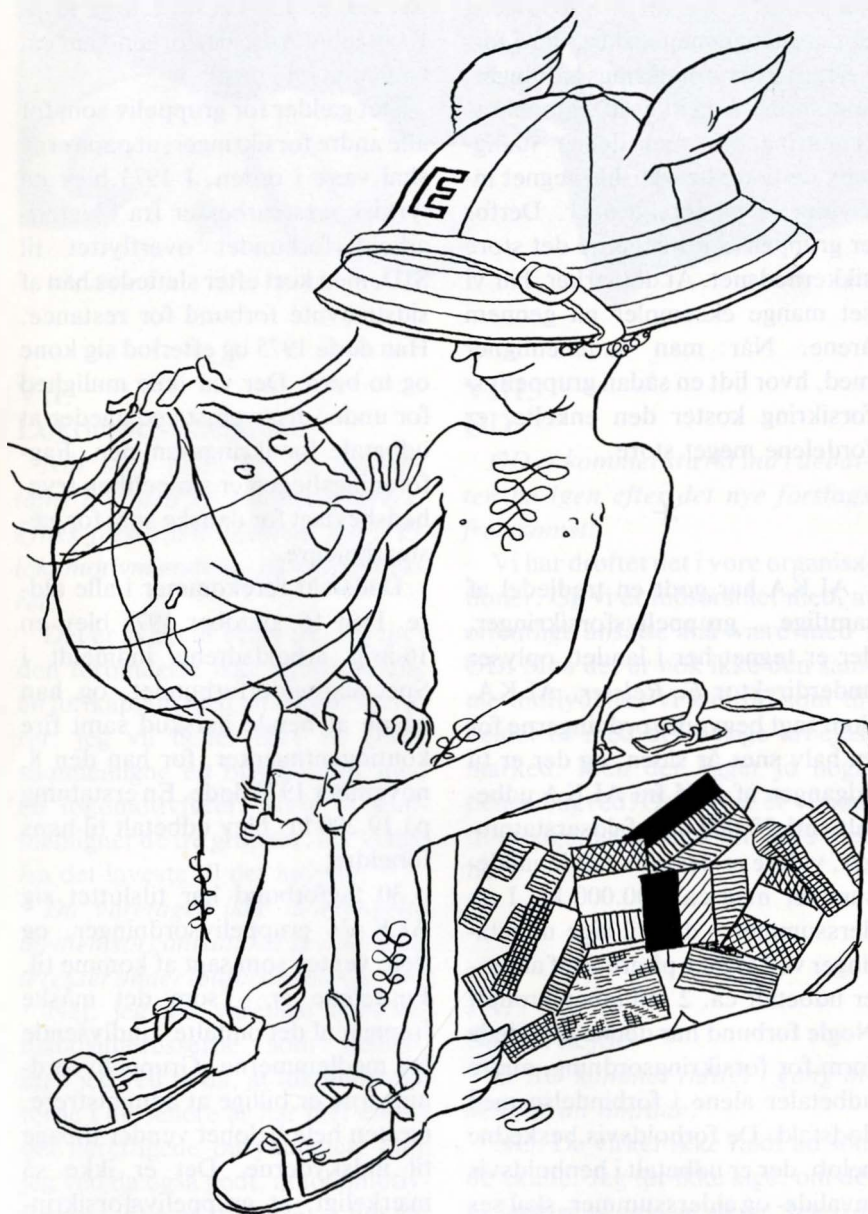
Faderholdningen illustreres bedst af EUROPA's forhold til

U.S.A. Børn og ophav søger jo efter evne at bevare kontakten med hverandre, medens begge parter navigerer usikkert over Livets Hav (europæeren såede som bekendt sin sæd mange steder i verden – U.S.A. blev det fremmeligste »afkom«). Hvis »de gamle« bliver uvenner (hvilket europæerne blev med forrygende lethed indtil Verdenskrig II, deres største sammenstød), synes de, det er naturligt, at børnene blander sig i opgøret for at hjælpe med til at genoprette freden.

Kun sjældent i det daglige vedkender amerikanere og europæere sig åbent det tilsvarende nære, specielle forhold, der eksisterer imellem dem. Men det blev til gengæld erkendt med lak og segl d. 4. april 1949 – NATO-pagtens underskrivelsesdato.

Pagten var et *amerikansk* initiativ. Formålet er ikke alene at sætte militære angreb på et NATO-medlemsland lig med angreb på samtlige NATO-lande, der så træder an til fælles forsvar – nej, pagten tilsigter udtrykkeligt at hindre *interne europæiske stridigheder* i at udvikle sig til mere end diplomatisk ord»fægtning«. Meningen er simpelthen, at centraleuropæiske stater ikke mere skal kunne føre krig imod hverandre. »De gamle«s interne fred skulle sikres effektivt. Det blev den.

De fleste europæere – såvel på »vinder-« som »taberside« i Verdenskrig II – er taknemmelige for »ynglingen«s initiativ dengang. Det var dog som sagt naturligt af amerikanerne at »blande sig« – ikke? Vi europæere ville jo bombesikkert have følt det som blodig tilsidesættelse bogstaveligt talt, dersom amerikanerne havde ladet deres ophav, Europa – *the Old World* – sejle i sin egen, vrede sø uden at gribe ind.

Holdningen er et ægte europæisk karaktertræk. Det blev for resten uforglemmeligt karikeret af *Charles Chaplin* i hans berømte filmscene fra »*Diktatoren*«, hvor netop en centraleuropæer, diktator »Hynkel«, danser balletagtigt rundt med »sin« store bold – Jordkloden.

Mere jordnært og værdigt udtryk for samme holdning gav EUROPA-kommissæren for ydre anliggender, briten *Sir Christopher Soames*, for nylig.

Efter sin Kina-rejse for at oprette en handelsaftale imellem samtlige EUROPA-stater og Kina hentydede Soames til begge kulturområdets betydning i verden gennem årtusinder, idet han udtalte:

»Både Kina og EUROPA er folk af i går. Både Kina og EUROPA er folk af i morgen«.

Statsmandsord. Og de er velgørende fra handels(sel)fællesskabsorienterede EUROPA-koryfæer, der ellers ikke har for vane at minde europæerne om deres europæiske arv.

Europæerens forkærlighed til sine nationale særpræg – det andet fundamentale karaktertræk – dækker så meget lige fra staternes sprog og religioner – til belgiske bageres barnehovedstore rundstykker med disses (rundstykkernes) luftfyldte indre, at den ikke kan være lige gedigen i alle tilfælde.

Som eksempel på de pudsige særpræg kan nævnes den stadig levende britiske opfattelse, at England ligger »på den ene side af Kanalen«, EUROPA ligger »på den anden side«.

Opfattelsen skal dog ses indefra, før den kan vurderes rigtigt: Briternes ø er ganske vist en del af EUROPA, men øboerne samlede i en periode af verdenshistorien så

flittigt kolonier og indflydelsesområder – et imperium – at kolonierne i britens øjne med rette fik større betydning (for ham) end EUROPA's fastland. Briten kom derved til at føle sig som verdensborgeren, ikke som europæer – isolationisme i særlig engelsk iscenesættelse.

I dag er britens styringsaftaler med de fleste imperielande udløbet. Ved folkeafstemningen af 5. juni 1975 bekendte ca. to trediedele af øboerne da også på stemmesedlerne, at de er europæere – hvilket de reelt var fra den første dag, Europa (før store bogstaver fik særlig mening) blev indtegnet på landkortet.

I dette eksempel på nationale »særpræg« skimtes igen den absolut værdige udfordring til EUROPA's oplysningsarbejde: Belys vore reelle/urelle nationale ejendommeligheder så det ses, dels hvad der virkelig fysisk og kulturelt skiller europæerne og giver den europæiske leveform facetter som en dejligt slebet diamant, dels hvad der er indbildte forskelle, som måske ved nærmere eftersyn viser sig at være – lighedspunkter.

Nationale forskelles tendens til at fostre isolationisme gavner mærkeligt nok EUROPA-ideen – for tendensen sætter et vitalt spørgsmål i relief:

Lever EUROPA op til sin uomtvistelige position som nyere tidsregnings allestedsnærværende faderfigur og budbringer af alt godt siden Kristi tid?

Svaret må være *nej* – egentligt ikke endnu! Hermeshjelm og sandalerne – symboler på grækernes gud for alsidig budskabsbringer – er stadig nogle numre for store til europæeren.

Kan europæeren vokse, så han i

fremtiden kommer til at udfylde det symbolske hovedtøj og ditto (vingede) fodtøj?

Svaret vil fremtiden bringe.

EUROPA er jo også (geografisk) Euro-Asien. Kontinentet grænser mod øst til Ural og omfatter dermed Sovjetunionens politiske system, europæerens *enfant terrible*, der ikke lader sig forene med Vesteuropas demokratiske folkestyreform. Det forudsætter, at russisk kontrollerede stater i Vesteuropa – navnlig Tyskland-delen – får deres sprogrigtige pladser og selvbestemmelsesret i EUROPA tilbage.

Er der overhovedet tegn til en sådan udvikling? Måske.

Helsingfors-erklæringen i år var kun en såkaldt hensigtserklæring – ikke juridisk bindende for nogen af de repræsenterede stater – som stormagterne allerede fortolker efter deres egne politiske hensigter.

Der er heller aldrig blevet undertegnet en fredstraktat efter Verdenskrig II (!) – en sådan traktat blev (og er altså fortsat) umuliggjort af Tysklands deling, der i virkeligheden giver territorialgevinst til Sovjetunionen, men ikke til Vestmagterne.

Veje til de nordiske og andre europæiske landes plads i EUROPA en dag må også findes.

Disse og andre vigtige, uafklarede spørgsmål må den fremtidige stormagtsborger, EUROPEEREN, udvikle sig til at kunne give løsninger på, hvis hans symbolske klædningsstykker skal komme til at passe ham rigtigt.

I mellemtiden betragter »afkommet« – verden omkring europæeren – hans fremtoning en smule respektløst.

Olavius

ARNE HERLØV PETERSEN

Arne Herløv Petersen er arbejderbarn fra København. Han voksede op i Brønshøj, og blev student fra Nørre Gymnasium, der dengang lå i Gartnergade på Nørrebro. Men inden da havde han gået på C. C. Kragh-Müllers Bernadotteskole, og dér havde han fået sine første redaktørfaringer som leder af skolebladet Bernadotte-Nyt. Ib Spang Olsen var i øvrigt hans lærer på Bernadotteskolen.

Arne Herløvs vej til forfatterskabet er gået gennem redaktionslokaler. Han var sammen med bl.a. Dea Trier Mørch med til at lave Social-Demokratens sagnomspundne Miniavisen midt i 50'erne. Senere lavede han teenage-siderne til Hjemmets Søndag. Han var i flere år en lynhurtig journalist ved Søndags-Aktuelt. Nu er han en af hovedfigurerne i Aktuelt's unge, begavede anmelderstab.

Det er som om journalisten Arne Herløv har skygget en smule for forfatteren. Det er ikke alle der ved at Arne Herløv – sin unge alder til trods – har skrevet sytten bøger. Derimod er det almindeligt kendt at han er en af vores flittigste oversættere, især af amerikansk litteratur. 130 bøger har han oversat til dansk.

Nu har han grund til at forvente at det snart er hans egen tur til at blive oversat til fremmede sprog. Hans store udviklingsroman, »Imod fremtids fjerne mål«, der kom i foråret, fik ikke bare mange fine anmeldelser i Danmark. Også i Sverige blev den godt modtaget, og i Dagbladet i Oslo skrev Johan Borgen om romanen at den havde en indsigt i drengfantasien som for altid ville få den til at stå lysende i nordisk prosa.

Arne Herløv er realist om en hals. Han er nysgerrig, han er berejst, han er vidende. Måske er der et stænk af troskyldighed i hans dygtighed. Men måske er det også fra denne troskyldighed at hans varme og venlighed udgår. I modsætning til så mange jævnaldrende forfattere har han fordelen af ikke at være overklassebarn. Han har spiren til en betydelig arbejderdigter i sig.

DÅSER

Af
Arne Herløv Petersen

Tegning af Ib Spang Olsen

Man skal faktisk være temmelig rap om nallerne for at kunne klare jobbet henne ved svejsemaskinen. Der er vist almindelig enighed om, at det er det mest krævende job, de overhovedet har på Østrups Fabrik. Henne ved den ene port i hallen er der en losserampe, hvor kasserne med blikstrimler kommer ind fra en anden fabrik et eller andet sted. Der er så en maskine, hvor en dame sidder og laver nogle hakker i strimlerne, så de kan bukles sammen og svejses på den rigtige måde. Derfra går strimlerne så over til os for enden af kolonnen. Vi er to, der skifter arbejde hver halve time, Dagny og mig. Den ene af os bukler strimlerne sammen og den anden tager så de runde strimler og tjøp-

per dem ind i svejsemaskinen. Den svejser så kanterne sammen, så man har en slags tøndebånd. Man kan ikke selv bestemme farten på svejsemaskinen – det er bare med at følge med. Man tager en strimmel og sætter den ind i maskinen, der så smækker ned over den. Det er selvfølgelig bedst at have fået fingrene af vejen, før den begynder at svejse. Der kommer rundt regnet sådan en strimmel hvert andet sekund, så man må have en ganske bestemt jævn bevægelse. Det kan ikke nytte noget, man pludselig skal pudse næse eller klø sig i hovedet midt i det hele. Eksperterne har regnet ud, at man kan holde til at sidde ved svejsemaskinen en halv time ad gangen uden at blive direkte sinds-

syg, så Dagny og jeg bytter hver halve time.

Fra os går strimlerne så videre til en anden dame, der dels sorterer dem fra, der ikke er blevet ordentligt svejsede, og dels banker dem flade i den ene ende, så de bliver halvrunde. Så går de videre ad transportbåndet til en anden, der sætter tape over svejsningen og en der tager den sammensvejsede strimmel og sætter den ned over en maskine sammen med et låg, der bliver svejset på. Så har man en åben dåse, man kan lægge de berømte danske skinker og mager bov i, men det er ikke her. Vi nøjes med at lave dåserne. Efter der er kommet låg på (eller bund, men altså kun en af delene – selvfølgelig) triller dåserne videre ned ad transportbåndet til en pakkedame, der lægger dåserne i papkasser, hvorefter en anden dame lukker kasserne med klæbebånd og sætter dem op på en truck, der bliver kørt væk af en mand. Det er damer, der laver tingene, og mænd der kører dem væk og reparerer maskinerne, hvis de går i dtykker.

Det er altså en dåsefabrik, jeg arbejder på. Det kan der siges én vittighed om, og den kan man selvfølgelig godt grine behersket af de første 300 gange, men derefter er det ligesom lidt svært at finde en grimasse, der kan passe. Når vi er ude i samlet flok og følge på et eller andet værtshus – efter julefrokosten eller hvis der er sket noget andet helt usædvanligt – tager vi gerne brødet ud af munden på de fyre, der skal lige til at sige noget, ved at sige: Her kommer Østrup-dåserne... Så er den skid slået.

Men det er lidt irriterende alligevel, at mit arbejde er en vittighed. Jeg er altså dåsedame. Ikke? Men der er jo nu engang nogle, der skal lave dåser. Det ville være meget be-

sværligt at sælge bønner i tomatsovs i løs vægt.

Det er ikke kun mit arbejde, der er en vittighed. Jeg er én stor vittighed på enhver tænkelig måde. Mit navn, for eksempel. Jeg hedder Betty Jokumsen. Og min familiebaggrund, som det så smukt hedder. Min far er cykelsmed. I Ullerlev, for at det ikke skal være løgn. Og jeg er ugift mor på toogtyve og har aldrig haft mulighed for at få en uddannelse. Jeg er sikker på, at Dirch Passer kunne få folk til at skribe af grin, bare ved at fortælle mit livs historie stille og roligt.

Jeg kunne selvfølgelig flytte til København og prøve at få arbejde i en af modebutikkerne på Strøget og gå med øjenskygge til daglig og smarte buksedragter. Og skifte navn til Tina Sølvskjold eller noget i den retning. Og gå på diskoteker. Men hver gang jeg skulle skrive på et eller andet officielt, skulle jeg nog alligevel skrive: Født Betty Jokumsen, datter af cykelsmed Marius Jokumsen, Ullerlev. Og så er det det med Brian – drengen.

Man kan nok sige, Brian kom lidt på tværs. Der var også mange, der syntes, han ville have været kønnerer som abort. Men nu var han der altså engang. Det var gået helt af sig selv. Jeg mener: jeg var sytten år gammel, og hvad er der *ellers*, man kan more sig med i Ullerlev? Og han hed Johnny og havde langt lyst hår. Men renvasket. Det synes jeg betyder temmelig meget, for det er ikke særlig lækkert at stå og stryge over en gammel, sur gulvmoppe. Og når man har stået sammen med otte mennesker og fem knallerter foran grillbaren i fire timer hver dag et par år, har man ligesom fået nok af det for et stykke tid. Så det blev altså Brian.

Det var en skam og en skændsel for hele Ullerlev. Jeg skulle helst

suge maven ind, når jeg gik på gaden. Men jeg struttede med den i stedet for. Så sladrer alle kællingerne om en: Det er ved gud heller ikke noget under med den opdragelse det pigebarn har fået, og hendes stakkels salig mor skulle lige vide og kom hist op og her ned.

Min mor døde, da jeg var fire år gammel. Af kræft i underlivet. Det eneste jeg kan huske om hende er, at hun stank. Direkte råddent. Jeg kan huske, jeg sagde til hende en gang, jeg ikke ville op til hende, fordi hun lugtede af pyh-bah, og så græde hun, og så lagde hun sig ned og døde. Det er den slags små barndoms minder, man har lidt svært med at slippe af med igen.

Min far er altså cykelsmed. Det var jeg meget flov over som lille. Bare han havde været købmand, tænkte jeg. Af en eller anden grund er det jo meget finere at sælge havregryn end at sælge nefalygter. Når jeg blev spurgt af folk, der ikke kendte mig, hvad min far lavede, sagde jeg han var selvstændig næringsdrivende. Det havde jeg hørt et eller andet sted. Men der var som regel en eller anden kærlig sjæl, der sagde: Ha, han er ikke andet end cykelsmed i Ullerlev. Det gjorde det ikke bedre, at han ikke bare var cykelsmed, men »den røde cykelsmed«. Han er socialdemokrat, men i den venstre ende af partiet og det er nok i Ullerlev. De er næsten allesammen venstrebønder. Undtagen købmanden. Han er konservativ.

Lærer Hansen i Ullerlev Central-skole sagde altid, jeg havde gode evner og absolut burde læse videre. Det kunne han jo sagtens sige. Hvordan skulle far få råd til at lade mig gå i gymnasiet inde i Korsborg og alt det der? Østrups Fabrik gav penge for, at jeg kom der. Skolen kostede penge. Så enkelt er det.

Og så kom Brian altså. Han er fire år nu, og han er verdens dejligste unge. Men jeg skal villigt indrømme, at det er lidt besværligt engang imellem. Vi bor hjemme hos far, men det er begrænset, hvor meget far kan tage sig af drengen. Han skal jo også klare butikken og værkstedet. Heldigvis er der en, der hedder fru Clausen, der har en slags uofficiel dagpleje til 100 kr. om måneden. Der har jeg ham de uger, jeg er på formiddagsholdet fra halv syv til halv tre. Når jeg er på aftenholdet, må far se lidt til ham. Det er jo mest efter butikkens lukketid, så det går nogenlunde. Engang imellem har jeg mareridt om, at fru Clausen pludselig får høfeber af børn eller brækker benet. Så aner jeg ikke, hvad jeg ville gøre.

Der er mange, der ikke kan forstå, jeg ikke finder mig et værelse inde i Korsborg. Det er jo der, fabrikken ligger, så det ville gøre det hele lidt nemmere. Når jeg er på formiddagsholdet skal jeg afsted, før rutebilerne begynder at køre, så jeg kører sammen med en af de andre Østrup-dåser. Det tager hun tredive kroner for om ugen. Strengt taget kunne jeg sikkert trække det fra i skat, men det ville være ukammeratligt, for hun opgiver det ikke nogen steder. Hvis jeg boede i Korsborg, kunne jeg sikkert også finde en børnehaveplads til Brian. Og gå ud om aftenen. Men jeg kan ikke lide at bo i byen. Jeg får ondt i fødderne af al den asfalt. Jeg har boet i Ullerlev hele mit liv, og jeg kan godt lide, at man kan se lidt græs og måske et par køer, når man kigger ud ad vinduet.

Jeg er efterhånden ved at være en af de ganlekællinger på Østrup. Der er et temmelig stort gennemtræk af unge piger, men jeg har været der i seks år til september. Da jeg startede, skulle jeg officielt oplæres i de

forskellige processer, men de mangler jo altid lige en dame et eller andet sted, så det blev ikke til noget. Men der var en, der hedder Gudrun, der tog sig pænt af mig. Hun er tillidskvinde. Det var også hende, der sørgede for, at jeg kom ind i fagforeningen. Kvindernes. Hun lærte mig, hvordan jeg skulle klare de forskellige ting. Til at begynde med havde jeg mest at gøre med at pakke, en efterhånden kunne jeg også bruges til de andre ting, og til sidst kom jeg altså over til svejsemaskinen og buklemaskinen sammen med Dagny.

Dagny har været på fabrikken i mere end tredive år. Hun er sød, men efter min mening skulle hun have landbrugsstøtte. Med alt det jord, hun har i hovedet. Det er ikke for at sige noget ondt om hende, for hun kan jo ikke gøre for det selv, men hun ville hellere stikke hele hovedet ned i suppegylden end hun ville opfinde den dybe tallerken. Hun er gift med en lille visse abe, der skubber afsted med vognene med papkasser her på fabrikken. Dagny er dobbelt så stor som ham. Jeg ville give meget for at se de to elske med hinanden. Men det er der ikke større chancer for. Her på fabrikken må de ikke engang spise i samme lokale. Der er en spisestue til damerne og en til mændene. Det er underligt. Det er ligesom med fagforeningerne. Jeg forstår ikke en pind af det hele, men der skal jo nok være en begrundelse et eller andet sted.

Den første tid, jeg var på fabrikken, var de andre lidt sure på mig, fordi jeg ikke var hurtig nok. Vi har fællesakkord på kolonnen, så man ser temmelig skævt til dem, der ikke kan holde tempoet. Men nu går det fint. Jeg prøver selv meget hårdt på ikke at blive sur, hvis der er en ny, der har svært ved at følge med,

men engang imellem bliver jeg det alligevel. Vi ligger på omkring toogtyve kroner i timen i snit på fællesakkorden, og det er ikke så meget, at der er noget at give væk af.

– Så sidder I vel rigtig og sludrer sammen på arbejdet, var der engang en stodder, der sagde til mig. Det er ikke på Østrup, i hvert fald. Jeg vil ikke sige, der er meget larm, for jeg er ikke blevet døv endnu, men man skal *meget* tæt hen til den andens øre og råbe *meget* højt, hvis man vil gøre sig håb om at blive hørt. Og hvis man skulle læne sig fremfor at høre efter, ville man garanteret svejse alle ti tommelfingre sammen i stedet for den dåse, man sidder med. Arbejdet kan faktisk være farligt nok endda. De første måneder strittede jeg af hæfteplastre ud i alle verdenshjørner. Sådan nogle blikkanter kan godt være skarpe.

Men hvis vi vil sludre sammen, har vi fem minutters kombineret tisse-, ryge- og sludrepause hver time, hvor båndet bliver sat i stå. Og så er der den halve time, vi spiser frokost. Men der sidder de fleste med næsen begravet i »Romanbladet«. De første år, jeg var her, tænkte jeg meget på at læse alt mulig, både i frokostpausen og derhjemme i fritiden. Men det er ligesom om det ikke rigtig er sagen.

Når man står med den samme bevægelse hele tiden, bliver man blæst oven i hovedet. Det er i virkeligheden også det rareste, for hvis man tænker på alt for meget forskelligt, kunne man komme til at lave nogle forkerte bevægelser. Nu arbejder hænderne helt af sig selv, og hovedet er så tomt som en kirke udenfor juletid. De, der tænker alt for meget, bliver gerne nødt til at tage nervepiller før eller senere.

Jeg prøvede mange gange på at læse noget, efter jeg var kommet

hjem. Også om socialisme, for det har altid interesseret mig. Men jeg står altså ikke rigtig model til at læse Marx' samlede værker efter otte en halv time på Østrup og efter at have bevist overfor Brian, at en udearbejdende mor sandelig kan tage sig lige så godt af sit barn som en hjemmegående og alt det andet. Så selv om »Romanbladet« ikke er blevet min yndlingslæsning endnu, er det helle ikke de dyberegående studier, jeg kaster mig over. Jeg planjer at have et kryds-og-tværsblad med ind til frokost.

Ind imellem snakker vi også sammen, men det bliver mest til det sædvanlige om manden og underne og hvad der var i fjernsynet i går. Men her i efteråret var der for en gangs skyld vild opstandelse, for hvis vi kunne samle stemmer nok, kunne vi pludselig vælge to damer ind i selskabets bestyrelse. Det snakkede vi meget om den vinter.

Det lykkedes da også at samle stemmer nok, og Gudrun foreslog så, det blev Dagny og mig, der blev valgt ind i bestyrelsen. Selv syntes hun ikke, hun havde tid, nu hun var tillidskvinde. Hun trak mig til side en dag og sagde, at det ikke var fordi Dagny var meget at samle på, men hun var jo meget afholdt, fordi hun havde været der så længe og arbejdede med god fart uden at arbejde så hurtigt, at der var fare for akkorden blev lavet om, så det ville være bedst at foreslå os to sammen. Så ville alle de ældre stemme på Dagny og de unge ville stemme på mig, og så kunne jeg sørge for at holde Dagny lidt i ørerne.

Sådan gik det så også, men jeg måtte holde Dagny så meget i ørerne, at jeg følte mig som ham den lille mus med rød trøje, der sidder oven på Dumbo i de gamle Anders And-blade. For eksempel havde vi snakket meget om, at de her to da-

mer, der skulle ind i bestyrelsen, selvfølgelig kun skulle være et tale-rør for fagforeningen og ikke have nogen personlig fordel af deres post.

Men så kom der besked om, at de to bestyrelsesrepræsentanter skulle have 4000 kr. hver i tantieme om året, og Dagny sagde:

– Den er mægtig. Det kan blive alle tiders Mallorcaturl! Det måtte vi så forklare hende, at det kunne det ikke alligevel.

Efter syv lange og syv brede nåede vi så endelig frem til det første bestyrelsesmøde, vi skulle være med til, her for kort tid siden. Og det var meget spændende, for der stod på den dagsorden, vi fik tilsendt, at man ville gennemgå selskabets regnskaber inden general-forsamlingen.

Dem have jeg altid haft lyst til at se, for det er meget svært at finde ud af, hvem der egentlig ejer Østrups Fabrik. Der var selvfølgelig Østrup, men han er død for mange år siden, og han var tilsyneladende en stor filantrop, der ikke ville have noget til sig selv eller sine efterkommere, for mange år før han døde, forærede han fabrikken til et fond, der skulle bruge hele overskuddet til velgørende arbejde af en eller anden art. Hvad det er, er der vist aldrig nogen, der har fundet ud af. Og hvem der egentlig sidder og bestemmer, er der heller ikke nogen der ved. Sådan et fond kan jo nok ikke bestemme selv – der er nogen, der må gøre det for det. Der var engang en, der ville finde ud af det, og han sagde, der sad nogle borgerlige folketingsmedlemmer og nogle advokater i fondets bestyrelse, men så vidt han kunne se, var det heller ikke dem, der bestemte, for de havde overladt ledelsen til et udvalg, der ikke stod noget om nogen steder.

Vi nåede så frem til den store dag og gik op af marmortrappen henne i kontorbygningen, hvor jeg ikke har været siden jeg gik forkert, da jeg skulle ansætte for seks år siden, og troede det var direktøren selv, der ansatte damerne til fabrikken.

Vi kom op til en dør af mørkt træ med en guldplade, hvor der stod: Mødeværelse og bankede på. – Jeg er altså lige ved at tisse i bukserne af skræk, sagde Dagny til mig, og jeg havde det heller ikke alt for godt selv.

Men det gik meget, meget fint. Der var en nydelig ung mand med sribet jakke, der lukkede op for os og bød os komme indenfor. Han var pænt solbrændt og havde meget hvide tænder, og han sagde hele tiden: Vil damerne ikke have et glas sherry? og Vil damerne ryge? Cerut eller cigaret? så man følte sig på en meget dyr restaurant. Han præsenterede også de fire andre mænd, der sad rundt om et stort skinnende maghonibord. De kom helt fra København, sagde han, og de havde taget et taxify over, bare for at være med til bestyrelsesmødet med os. Det var meget imponerende alt sammen.

Så så vi på de trykte regnskaber, men det forstod jeg ikke ret meget af. Der var åbenbart ikke noget overskud, men der var en hel masse, der hed henlægninger og afskrivninger. Jeg prøvede på at spørge, om der dog ikke var nogen, der tjente noget på fabrikken, og den unge mand, der sagde han var direktør Sandersen, sagde at der var dårlige tider for erhvervslivet, som vi nok kunne se.

– Hvad er så alle de penge for noget? spurgte jeg og pegede på alle de penge, der skulle gå til henlægning og afskrivninger.

– Ja det fremgår jo af regnskabet, sagde han.

Evt. opmærksomhed i anledning af mit jubilæum frabedes venligst.

R. Johansen,
lokomotivfører, ddt Hr.

Odense

afholder ordinær generalforsamling i mødelokalet ved driftsdepotet i Dannebrogsgade søndag den 25. januar kl. 9.00.

Afdelingens pensionister indbydes; nærmere oplysninger på tlf. 11 59 09 eller på opslaget ved driftsdepotet.

Afdelingsbestyrelsen.

Helsingør

Helsingør afd. afholder ordinær generalforsamling tirsdag d. 27. januar 1976 kl. 14.30 i Helsingør stations mødelokale.

Efter generalforsamlingen afholdes kl. 19.00 spisning med damer i Folkets Hus, Stengade 37.

Tilmelding på ophængte lister på driftsdepotet eller på tlf. (02) 64 67 33 senest den 17. januar 1976.

Afdelingen ser gerne fremmøde af pensionister. Samtidig ønskes kolleger, medlemmer af afdelingen og pensionister et godt nytår.

Afdelingsbestyrelsen.

Nyborg

Nyborg afdeling afholder ordinær generalforsamling tirsdag d. 27. januar 1976 kl. 15.00 på Missionshotellet.

Dagsorden ifølge lovene.

Efter generalforsamlingen, ca. kl. 18.30, serveres gule ærter + 1 øl + 1 snaps for kr. 25,-. Indtegningslisten er ophængt på stuen, og indtegning slutter mandag d. 26. januar kl. 14.00.

Pensionister indbydes venligst. Tilmelding på telefon 31 27 70 - 31 22 53.

P. a. v.

A. K. Johansen.

Fredericia

Fredericia afdeling afholder ordinær generalforsamling på hotel »Landsoldaten« torsdag d. 29. januar 1976 kl. 14.00.

Efter generalforsamlingen afholdes spisning, kammeratligt samvær med de i 1975 afgåede kammerater.

Afdelingen ser gerne, at vore pensionister deltager.

Pensionister kan tilmelde sig på telefon 92 46 37.

Afdelingsbestyrelsen.

Gode nyheder

I lighed med andre forsikringselskaber har Den gensidige Forsikringsforening for *Tjenestemænd* (Tryg Forsikring) foretaget den årlige indeksregulering af præmier og forsikringssummer pr. 1. januar 1976. Det vil føre for vidt her at nævne de forskellige branchereguleringer, men den *procentvise* stigning er den samme som i andre selskaber, og dermed i øvrigt den samme som er godkendt af Monopoltilsynet. Men da foreningens præmier som bekendt er lave, bliver stigningen i kroner og øre selvsagt også behersket.

Samtidig med denne regulering er der imidlertid sket *dels en forbedring og dels en billiggørelse af ulykkesforsikringen*.

A. *Dagpengeerstatningen* - som hidtil først har været ydet fra 4. dagen - ydes, for ulykker indtruffet efter 1. januar 1976, fremtidig tilbage fra 1. dagen, når man blot har været uarbejdsdygtig i mere end 3 dage efter en ulykke.

B. Den *indeksregulerede ulykkesforsikring* har fået *nedsat* præmiesatsen for død- og invaliditetssummerne for forsikringstageren selv med ca. 28,5%, til trods for at *summerne* er steget med ca. 22%.

De af foreningens medlemmer, der har tegnet indeksregulerede ulykkesforsikringer, modtager i januar måned et brev herom, således at hver enkelt kan se den nøjagtige betydning af disse forbedringer.

De som endnu ikke har fået tegnet en god ulykkesforsikring - der dækker i alle døgnets 24 timer - kan anbefales at kontakte nærmeste tillidsmand. Han er i øvrigt til tjeneste med alle øvrige forsikringsmæssige oplysninger.

Er man i tvivl om, hvem der er »nærmeste tillidsmand«, oplyses dette gerne direkte fra hovedkontoret:

Den gensidige Forsikringsforening for

Tjenestemænd
(Tryg Forsikring)

Parallelvej - 2800 Lyngby -

Tlf. (02) 87 88 11

bed om »tjenestemandsafdelingen«

Lommebogen 1976

Af restoplaget er der mulighed for andre at købe lommebogen ved henvendelse til foreningens kontor, Hellerupvej 44, 2900 Hellerup. Prisen for lommebogen er 8 kr.

Indbinding af DLF

Ønskes Dansk Lokomotiv Tidende årgang 1975 indbundet kan bestilling herpå sendes til foreningens kontor, Hellerupvej 44, 2900 Hellerup. Bestillingen skal være fremme senest 20. januar 1976. Prisen for indbindingen er 35 kr.

Lønmodtagernes selvangivelsesfradrag for året 1975

18

Selvangivelsesblanket S 11 benyttes af kvinder, der har været gift hele indkomståret.

Giftede kvinder uden indkomst kan dog nøjes med at bekræfte dette ved underskrift af *blanket S 11a*.

Selvangivelsesblanket S 10 benyttes af *alle andre* skattepligtige personer.

Foruden selvangivelserne fremsendes »bilag til selvangivelsen« til specifikation af B-indkomst og formueposter – samt for husejere ejendomsskemaet.

Desuden kan man hos skattemyndighederne rekvirere blanketter til opgørelsen af en række særlige udgiftsposter, der kan fradrages.

Det er under alle omstændigheder klogt at kigge selvangivelsesblanketterne grundigt igennem og læse vejledningen »sådan udfyldes selvangivelsen«, hvori også angives de blanketter, der er mulighed for at rekvirere til opgørelse af specielle udgiftsposter, hvorfor der ønskes fradrag.

Speciel om giftede kvinders selvangivelse

Man skal være opmærksom på, at det ligesom tidligere kun er af visse indtægtstyper, de giftede kvinder kan beskattes særskilt.

Fradragsret på selvangivelsesblanket 11 har de giftede kvinder for de nedenfor nævnte personlige omkostninger ved indtægtserhvervelsen (rejse- og befordringsgodtgørelse og almindelige lønmodtagerfradrag).

Desuden kan der i ganske enkelte tilfælde være tale om fradrag for indbetalinger til fuldt fradragsberettigede pensionsordninger, hvor den giftede kvindes tidligere arbejdsgiver har bidraget, og vedkommende selv er fortsat med bidrag. Bortset herfra har giftede kvinder ikke selvstændige fradragsmuligheder.

Ydelser der holdes udenfor indkomstopgørelsen

Ved offentlige hverv og dermedigestillede – d.v.s. ansatte i telefonselskaberne – medregnes dagpenge og diæter samt køre-, time- og sejlpenge, tære- og udepenge som hovedregel *ikke* i indkomstopgørelsen (jfr. statsskattelovens § 5d).

Det faste lønmodtagerfradrag eller fradrag for faktiske udgifter i stedet for (Selvangivelses punkt 14)

Det faste lønmodtagerfradrag udgør 20 pct. af lønnen m.v., dog højst 2.000 kr.

Såfremt lønmodtageren ønsker at *fradrage de faktiske udgifter* til befordring, udgifter til arbejdstøj, værktøjspenge m.v., samt udgifter til fagforeningskontingent og arbejdsløshedskasse *i stedet for det faste lønmodtagerfradrag*, fordi det samlede beløb hertil overstiger 2.000 kr., kan dette gøres *efter følgende regler*.

Befordringsudgift mellem hjem og arbejdsplads

Udgifter, der er nødvendige for, at den skattepligtige eller personer, der sambeskattes med ham, kan blive *befordret mellem deres sædvanlige bopæl og arbejdspladsen*, kan fratrækkes på selvangivelsen, selvom befordringen ikke sker daglig, efter følgende regler:

a) Kun den del af de samlede udgifter i et indkomstår, der overstiger 1.100 kr., kan fradrages. Da fradrag kun kan foretages, hvis fradragsbeløbet udgør 100 kr. eller derover, vil det sige, at befordringsudgifter på indtil 1.199

kr. ikke giver adgang til fradrag, mens befordringsudgifter på 1.200 kr. giver adgang til fradrag af 100 kr.

b) Udgiften ved brug af eget befordringsmiddel opgøres efter nedenstående kilometertakster. Hvor offentlig befordring kan anvendes, kan udgiftsbeløb, som overstiger, hvad det ville koste at bruge billigste offentlige befordring, ikke medregnes.

Kilometertakster:

Automobiler og motorcykler 45 øre pr. km
Kabinescootere 45 øre pr. km
Knallerter 20 øre pr. km
Alm. cykler 20 øre pr. km
og højst 280 kr. for et år.

c) Endvidere kan en skattepligtig, såfremt han dokumenterer, at han som følge af invaliditet eller kronisk sygdom har særlige udgifter til befordring mellem hjem og arbejdsplads, som er nødvendige for at opretholde indtægtserhvervelsen, fratække den del af den faktiske befordringsudgift, der overstiger normal befordringsudgift.

Befordringsudgifter, der er nødvendiggjort ved *skiftende arbejdssted* eller flere samtidige arbejdssteder, kan fradrages med det faktiske afholdte beløb ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, såfremt den skattepligtige har haft 2 eller flere arbejdssteder uden for sin bopæl eller dennes umiddelbare nærhed.

Fagforeningskontingenter

Fagforeningekontingenter og udgifter til arbejdsløshedsforsikring kan fuldtud fradrages på selvangivelsen. Det fradragsberettigede beløb for medlemmer af Dansk

Lokomotivmands Forening udgør for 1975 kr. 630.

Bemærk:

Det skal bemærkes, at myndighederne nu anerkender, at den del af kontingentet, der går til gruppelev, kan skilles ud og bringes til fradrag efter 3.000 kr.s reglen om livsforsikringsfradrag m.v.

D.v.s. at man – uanset man benytter det faste lønmodtagerfradrag og derfor ikke særskilt trækker fagforeningskontingenter fra – kan bringe gruppelevskontingentet til fradrag under selvangivelsens punkt 16.

Fortæringsudgifter

Dobbelt husførelse

Der kan indrømmes skatteydere, som på grund af erhverv midlertidigt opretholder dobbelt husførelse, et fradrag for merudgifter til kost og bolig. Hvor skatteyderen bor ved arbejdsstedet under pensionsforhold eller ved privat indkvartering eller tilsvarende, indrømmes fradraget uden dokumentation med 180 kr. ugentlig.

Natpenge

Natpenge til tjenestemænd og andre offentligt ansatte medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Da natpengene imidlertid fastsættes af Ministeriet for statens lønnings- og pensionsvæsen, således at halvdelen gennemsnitligt kan anses at medgå til dækning af ekstraudgifter som følge af natarbejde, kan et hertil svarende beløb fradrages. Har den pågældende alene fast stationssted, kan fradraget dog ikke overstige 1.500 kr. årligt. Toldfunktionærer, der forretter tjeneste ombord i toldvæ-

senets søgående patruljefartøjer, anses i denne forbindelse ikke at have fast stationssted. Begrænsningen i fradraget til 1.500 kr. gælder altså ikke for disse.

Uniform og andre krav om særlig arbejdsdragt

For statstjenestemænd og dermed ligestillede skal som skattepligtig indkomst opføres årligt 300 kr. som værdien af evt. fri uniform.

For statsbanernes maskinarbejdere og ekstraarbejdere ansættes værdien af gratis beklædningsgenstande til årligt 200 kr.

Eventuel godtgørelse eller tilskud til anskaffelse af uniformer for tjenestemænd skal medregnes i den skattepligtige indkomst. Sådanne tilskud antages dog kun at dække den faktiske merudgift, og det gælder for alle skatteydere, der skal holde sig selv med uniform i den daglige tjeneste, at de i den skattepligtige indkomst kan fradrage den merudgift, de påføres ved pligten til at bære uniform; dette gælder uanset om de modtager uniformstilskud.

Frdrag for forsikringer, opsparingsordninger m.v. på selvangivelsesblanket S 10

Den enkelte lønmodtager fradrager ikke længere eget bidrag til pensions- eller forsikringsordninger, hvortil bidraget er tilbageholdt af arbejdsgiveren, og som er led i ansættelsen.

Denne regel gælder også de løbende ATP-bidrag.

Disse bidrag er fratrukket allerede i arbejdsgiverens opgivelse af lønnen til skattevæsenet.

Man skal desuden være opmærksom på, at de resterende fradrag for forsikringer og opsparingsordninger for begge ægtefæller skal foretages på mandens skema (selvangivelsesblanket S 10).

A. Ubegrænset fradrag under punkt 15

1. eget og eventuel hustrus privat tegnede syge- og ulykkesforsikringer samt rentesikringer med ubegrænset fradragsret (livrente, pensionsforsikring, rateforsikring i pensionsøjemed).
2. indbetalinger på indekskontrakter (adgangen til nytægning er ophævet).

B. Fradrag inden for 3.000 kr., punkt 16

Der kan fradrages egne og evt. hustrus indbetalinger inden for ialt 3.000 kr. til følgende ordninger:

1. præmier til livsforsikringer med kapitaludbetaling.
2. præmier til renteforsikring og pensionskasse med begrænset fradragsret. Selvom ordninger af denne art er led i et ansættelsesforhold, og arbejdsgiveren betaler bidrag hertil, så betragtes den samlede indbetaling dog som lønindtægt for den pågældende lønmodtager.
3. indskud på børneopsparings- og selvpensioneringskonti i 1975.
4. syge- og ulykkesforsikringer der ejes af den forsikrede, samt frivillige bidrag til dagpengesikring ved sygdom eller fødsel for personer med anden erhvervsindtægt end lønindtægt.

I vejledningen til selvangivelsen kan man læse nærmere om afgrænsningen mellem de forskellige forsikringstyper.

*Naturligvis har den ingen
praktisk erfaring fra det virkelige liv -
men den kan
en masse*

